

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės mero
2024 m. liepos 12 d.
potvarkiu Nr. M-802

PATVIRTINTA
Kauno lopšelio- darželio „Nežiniukas“
direktoriaus
2024 m. liepos 12 d.
įsakymu Nr. V-81

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „NEŽINIUKAS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Kauno lopšelis-darželis „Nežiniukas“

Lopšelio-darželio teisinė forma ir priklausomybė – Kauno miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė – neformaliojo švietimo mokykla

Tipas – lopšelis-darželis

Pagrindinė veikla: ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas

Adresas - Vakarų g. 14, Kaunas

Telefonas: +37073 35 42, **el. paštas** neziniukasdarzelis@gmail.com

Internetinė svetainė – www.ldneziniukas.lt

Kauno lopšelyje-darželyje „Nežiniukas“ (toliau vadinama lopšelis-darželis) **vaikų ugdymas ir ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir vaiko ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:**

- vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

- vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

- saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

- lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

- lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

- pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

- bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

- kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą;

- tėvai – svarbiausi vaikų ugdytojai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį;

- pedagogų profesionalumas – pagrindinė kokybiško ikimokyklinio ugdymo sąlyga.

Lopšelio-darželio vaikų ugdymas ir ugdymasis grindžiamas pagrindine **teorine prieiga – ankstyvojo ugdymo laikotarpiu būtina vaiko psichinės raidos ir ugdymo(si) vienovė**. Vaiko psichinių funkcijų formavimasis kuria prielaidas ugdymui(si), savo ruožtu vaiko veikla / ugdymas(is) artimiausios raidos zonoje (Vygotskis, 2003; Sabaliauskienė, Brandišauskienė, Brėdikytė, Česnavičienė, Rugevičiūtė, 2020) padeda formuotis naujoms vaiko psichikos funkcijoms. Vadovaujamosi Konstruktyvistine (J. Piaget) mokymosi teorija, akcentuojančią kognityvinę (pažintinę) vaiko raidą, kurios ugdymo pagrindas yra vaikas, jo patirtis, veikla, interesai, motyvacija. Be to, taikomi Reggio Emilia ugdymo metodikos elementai, Lauko pedagogikos principai ir kt.

Vaikai ir jų poreikiai. Vidutiniškai lopšelyje-darželyje ugdomi 165 vaikai. Įstaigą lanko gabūs, specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai, kitakalbių, migrantų, socialinės atskirties aplinkoje gyvenančių ir kitų savitų poreikių turintys vaikai. Todėl pedagogai turi suprasti vaikus, atpažinti jų poreikius bei užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

- žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą.

- saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia.
- draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų.
- komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniumi ir pan.).
- pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti.
- kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas.

Visi vaikai, įskaitant tuos, kuriems kyla didelė atskirties rizika, turi būti vienodai vertinami, visiems jiems turi būti suteikiama vienoda pagalba ir visi jie kartu su bendraamžiais gali daryti pažangą. Be to, siekiant sėkmingo skirtingų kalbų ir kultūrų vaikų ugdymo, mokytojas turi būti teigiamai nusiteikęs įvairių kultūrinių grupių atžvilgiu, atviras kitoms kultūroms, sprendžiantis kalbos barjero problemą bei gebantis elgtis kebliose situacijose, atsirandančiose kultūrinių skirtumų pagrindu.

Lopšelyje-darželyje veikia bendrosios paskirties grupės (lopšelio, darželio, priešmokyklinės) ir specialiosios paskirties grupės skirtos, vaikams, turintiems kalbos ir komunikacijos, intelekto, kompleksinius ir kitus raidos sutrikimus. Specialiosios grupės sudaromos iš įvairaus amžiaus vaikų, bendrosios grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžių. Į bendrąją lopšelio grupę priimami vaikai nuo 1 ar 2 metų, priklausomai nuo taisyklių, kurias komplektuojamų lopšelio grupių vaikų skaičiaus. Grupių veiklos trukmės yra 10,5 ir 12 valandų per dieną, atsiradus poreikiui, gali būti formuojama savaitinė grupė. Vasaros laikotarpiu, esant vaikų skaičiaus sumažėjimui, kelios grupės yra sujungiamos siekiant padidinti ugdomų vaikų skaičių vienoje grupėje. Atliepiančioms vaikų ir šeimų poreikius, vaikai lopšelių-darželių gali lankytis nuo 7 val. iki 19 val. nepriklausomai nuo lankomos grupės modelio laiko (7.00 -7.30 val. ir 18.00-19.00 val. ugdymas organizuojamas skirtingų grupių vaikams) bei pusę dienos (iki 4,5 val.).

Lopšelių-darželių lanko didelis skaičius vaikų turinčių negalias, sutrikimus ar mokymosi sunkumus. Priklausomai nuo jų specialiųjų ugdymosi poreikių lygio, lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisijos (toliau - VGK) ir (ar) Pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – PPT) rekomendacijų, vaikai lopšelyje-darželyje ugdomi bendrojoje grupėje arba specialiosios paskirties grupėje. Vaikams teikiama kompleksinė specialistų (logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo, meninio ugdymo mokytojų (dailė, muzika, šokiai), mokytojo padėjėjo) pagalba ir paslaugos. Jų individualiems gebėjimams ir specialiesiems poreikiams tenkinti, lopšelio-darželio specialistų

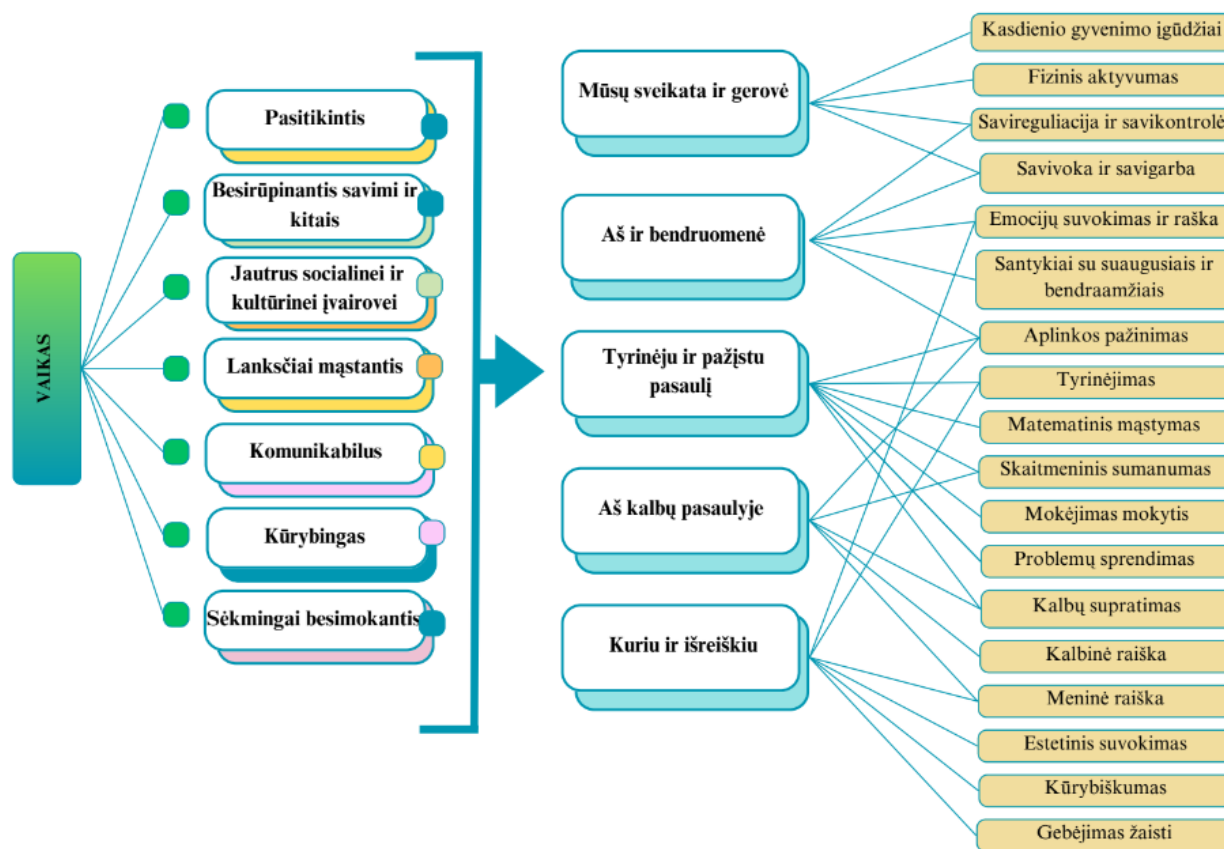
komanda, bendradarbiaudama su vaiko tėvais (globėjais), rengia ir įgyvendina individualias ugdymo programas ir (arba) švietimo pagalbos planus. Sunkiai verbaline kalba komunikuojantiems vaikams, turintiems didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius, mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai, taiko bendravimą simboliais (vizualines instrukcijas).

Visiems lopšelio-darželio vaikams organizuojami meninio ugdymo mokytojų (dailė, muzika, šokiai) užsiėmimai. Meninio ugdymo mokytojas (šokiai) visiems lopšelio-darželio vaikams organizuoja šokių užsiėmimus, muzikines mankštas, meninio judesio raiškos užsiėmimus, fizinio aktyvumo užsiėmimus – būrelius (pvz. Futboliukas, Krepšinis ir pan.), organizuojama grupės mokytojų ir meninio ugdymo mokytojo (šokiai) integruota ugdomoji veikla-užsiėmimai „Ugdymasis judant“. Meninio ugdymo mokytojas (muzika) drauge su grupės mokytoju organizuoja integruotos muzikos ir emocinio imitavimo užsiėmimus vaikams. Tai džiaugsmo emociją akcentuojanti veikla vaikams, sudaranti sąlygas emociškai pakiliai meninei, fizinei veiklai bendraamžių grupėje, skatinanti vaikų kūrybiškumą bei fizinį aktyvumą. Meninio ugdymo mokytojas (dailė) organizuoja dailės, menų, keramikos ir kt. užsiėmimus. Grupiniai meninio ugdymo mokytojų užsiėmimai organizuojami kolegialiai su grupės mokytoja.

Atsižvelgiant į vaiko amžių, jo poreikius bei vaiko tėvų (globėjų) argumentus, lopšelyje-darželyje organizuojamas vaikų pietų poilsio laikas pritaikant vaikui tinkamiausią poilsio sprendimą - miegojimas, ramus pagulėjimas, papildoma ugdymo veikla ir kt. Vaikams, kurie neužmiega pietų miego, organizuojamos įvairios edukacinės veiklos individualiai arba grupelėse, netrukdančios kitiems miegantiems vaikams. Be to, poilsio laikas trumpinamas palaiptinai, atsižvelgiant į vaiko amžiaus tarpsniams būdingus raidos ypatumus bei fiziologinius poreikius.

Lopšelio-darželio ikimokyklinis ugdymas(is) grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis, atliepia ir tenkina vaiko poreikius bei skatina ikimokyklinio ugdymo tikslė nusakytų vaikų galių auginimą (žr. 1 lentelė).

Lopšelio-darželio konceptualus modelis

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Tėvai (globėjai) yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą, kokybišką ugdymą bei turi dalyvauti vaiko ugdymo procese kaip partneriai. Todėl lopšelyje-darželyje dėmesys skiriamas vaikų šeimos kultūros pažinimui ir partnerystei su šeima.

Bendradarbiavimas su vaikų šeimomis vyksta iki vaikai pradeda lankyti įstaigą (supažindinimas su ugdymo programa, filosofija, grupėmis ir kt.) ir lankant lopšelių-darželių. Pradėjus vaikui lankyti lopšelių-darželių mokytojas ir pagalbos vaikui specialistai inicijuoja bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), neišskirdami jų pagal šeimų sudėtį, išsilavinimą, gyvenimo būdą ar kitas ypatybes. Norėdamas geriau pažinti vaikus ir numatyti jų ugdymo(si) kryptis, mokytojai sužino apie vaikus, išsiaiškina šeimos lūkesčius. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo(si) tikslų, ugdymo(si) rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Kiekvienais metais atliekami tėvų (globėjų) poreikių, teikiamų paslaugų ir kiti veiklos kokybės įvertinimai. Anketinių apklausų, individualių pokalbių ir (ar) grupinių diskusijų metu stengiamasi išsiaiškinti, įvertinti tėvų (globėjų) lūkesčius ir pageidavimus.

Ugdymo turinio ir vaikų ugdymosi patirties turinimui mokytojas panaudoja turimas žinias apie vaikų šeimų tradicijas, šeimos kultūrinę ir socialinę aplinkas. Mokytojai kviečia šeimas dalyvauti

edukacinėse išvykose, renginiuose, kasmetiniame grupės projekte „Tėvų valandos“, kurių metų tėvai organizuoja įvairias veiklas apie savo profesiją, pomėgius, STEAM ir STREAM užsiėmimus ir pan. Lopšelyje-darželyje, daugėjant vaikų iš skirtingų kultūrų ir šalių, taikomas daugiakultūrinio ugdymo modelis, kurio pagrindiniai principai yra lygių galimybių visiems bendruomenės nariams užtikrinimas, pagalba ir tolerancija kitoniškumui bei kalbinės ir kultūrinės diskriminacijos mažinimas. Įgyvendinant modelį, vykdomas kitakalbių vaikų ir jų šeimų supažindinimas su lietuvių kultūrine aplinka, kitakalbių gimtosios kultūros pripažinimas, bendradarbiavimas, tarptautinių projektų organizavimas ir kt.

Kadangi, lopšelio-darželio šeimų socialinis kontekstas skirtingas, yra kryptingai puoselėjamos teigiamos bendruomenės nuostatos į neįgalius vaikus, tolerancija, vyksta šeimų įtraukimas į grupių veiklą, lopšelio-darželio bendrus renginius, projektus, kitą edukacinę veiklą. Vykdomas nuolatinis informavimas apie lopšelio-darželio veiklą (vertybes, tradicijas ir kt.), lopšelio-darželio internetinėje svetainėje, elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, įstaigos ir grupių Facebook paskyroje, informaciniuose stenduose ir kt. Be to, pagalbos mokiniui specialistai vykdo kontaktines konsultacijas tėvams (globėjams) kiekvieną savaitę (pagal grafikus), organizuojamos švietimo pagalbos mokiniui specialistų ir meninio ugdymo mokytojų konsultacijų dienos tėvams (globėjams).

Regiono savitumas. Lopšelis-darželis įsikūręs Gričiupio seniūnijoje. Lopšelio-darželio teritorija ribojasi su „Varpelio“ pradine mokykla ir „Varpo“ gimnazija. Netoliese yra Lietuvos zoologijos sodas, Ažuolyno ir Draugystės parkai, Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, senosios žydų kapinės ir kt.

Lopšelio-darželio pedagogai naudoja už įstaigos ribų esančias aplinkas bei išteklius vaikų ugdymo (si) tikslams pasiekti, todėl bendradarbiavimas su socialiniais partneriais suteikia galimybę vaikams ugdytis kitose aplinkose (pvz. Lietuvos zoologijos sode) bei praturtina vaikų ugdomąją aplinką pažintiniais aspektais.

Lopšelio-darželio savitumas. Lopšelis-darželis yra bendrojo ugdymo įstaiga su specialiosios paskirties grupėmis, skirtomis vaikams, turintiems kalbos ir komunikacijos, intelekto, kompleksinius ir kitus raidos sutrikimus.

Lopšelio-darželio visa ugdomoji, meninė, kūrybinė ir kita edukacinė veikla organizuojama kryptingai ir nuosekliai, pagal bendruomenės sukurtas mėnesio temas. Pavyzdžiui: gegužės mėnesio tema – „Šeimą šaunią aš turiu“, birželio mėnesio – „Margaspalvė mano vaikystė“ ir t. t. Kiekvieną mėnesį, pagal temos turinį, vykdoma kryptinga edukacinė veikla kiekvienoje grupėje, organizuojami renginiai bendruomenei, šventės, edukacinės išvykos, eksponuojamos foto ir vaikų kūrybinių darbų parodėlės, organizuojamos edukacinės išvykos ir programos muziejuose ir kt.

Lopšelis-darželis pavadintas knygos „Nežiniuko ir jo draugų nuotykių“ (aut. N. Nosovas) herojaus Nežiniuko vardu, todėl fizinės aplinkos kuriamos „Nežiniuko miesto“ tema. Kuriant aplinkas yra vadovojamasi nuostata, kad lauko ir vidaus aplinkos yra kuriamos dermėje, aplinkos turi būti saugios, vaikiškos, vertingos, visapusiškai naudojamos, ugdomą(si) stimuliuojančios bei kuriančios gerą nuotaiką vaikams ir bendruomenei.

Įrengiant Nežiniuko miestą, koridoriuose ir laiptinėse yra žaismingai išpieštos sienos, ant sienų pakabintos vaikų pažintinius gebėjimus lavinančios dekoracijos ir ugdomosios manipuliacinės sienelės, imituojančios parką, pievą, miesto gatves. Įrengtos STEAM sienelės, vaikų bibliotekėlės su erdvėmis vaikų knygų skaitymui, erdvės vaikų piešimui ir kt. Plėtojant principą „grupės be sienų“ vaikams įrengti vaikų ugdymui papildomi kabinetai: multisensorinis kabinetas, išmanioji erdvė, menų studija, sporto salė, muzikos salėje įrengta erdvė vaikų žaidimams – kamuoliukų baseinas ir kt.

Lauko teritorijoje sukurtos ugdomosios veiklos erdvės: lauko klasė, vaikų kūrybiškumo - piešimo erdvė, ekologiniai daržai, kompostavimo edukacinė erdvė ir kt. Vaikų sveikatinimui ir aktyvumui įrengtas vaikų motorikos ir pojūčių lavinimo takelis, pastatyta daugiafunkcinė žaidimų aikštelė su tvora, suformuotas kalnelis, vidiniame kiemelyje įrengta lauko treniruoklių erdvė. Vaiko patirtinei veiklai įkurtos STEAM laboratorijos, pastatytas šiltnamiai ir kt. Lauko erdvės, bendradarbiaujant su tėvais (globėjais), yra kuriamos tikslingai ir turi edukacinę prasmę.

Lopšelyje-darželyje įrengtos ir veikia pastovios bendrojo ugdymo grupės, skirtos lopšelio amžiaus, 3 metų, 4 metų, 5 metų, priešmokyklinio amžiaus vaikams, t. y., vaikai su grupės darbuotojais kiekvienais kalendoriniais metais pasikeičia grupės patalpomis. Grupių fizinės aplinkos yra pritaikytos vaikų ugdymui ir ugdymuisi pagal skirtingą amžių ir poreikius.

Nuo 2024 m. specialiosiose grupėse taikomas sensorinės integracijos modelis. Specialiųjų grupių aplinka yra struktūrizuota ir stimuliuojanti, raminanti ar aktyvinanti vaiko sensorinius pojūčius.

Nuo 2022 metų įgyvendinamas ekologijos ugdymo modelis, lopšelis-darželis įsijungė į Lietuvos EKO mokyklų tinklą. Ekologijos ugdyme dalyvauja visa darbuotojų komanda, kuri rūšiuoja, tausoja energiją, pritaiko vidaus ir lauko aplinkas, vykdo ekologinius projektus, bendradarbiauja su socialiniais partneriais skleidžiant gerą darbo patirtį ir kt. Vaikai tyrinėja, rūšiuoja, dalyvauja ekologiniuose projektuose, dalyvauja edukacinėse išvykose, tausoja energiją, naudoja gamtinę medžiagą. Šeima rūšiuoja, tausoja energiją, dalyvauja EKO veiklose kartu su vaikais, ekologinis ugdymas tęsiamas namuose.

Nuo 2016 m. lopšelis-darželis pripažintas sveikatą stiprinančia mokykla (šalies lygmeniu), nuo 2019 m. lopšelis-darželis yra pripažintas Aktyvia mokykla (šalies lygmeniu). Pagal šias programas visose grupėse organizuojamos vaikų fizinį aktyvumą skatinančios ir sveikatą

stiprinančios veiklos, organizuojami fizinį aktyvumą skatinantys renginiai (akcijos, orientacinio sporto varžybos ir kt.).

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa įgyvendinama vadovaujantis šiais ugdymo(si) principais:

- ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

- vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

- žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

- sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

- integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

- įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

- kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

- vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

- lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

- refleksyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

- šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Programos tikslui pasiekti įgyvendinami šie **uždaviniai**:

- Atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

- Į vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame ugdymo procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus ugdymo(si) metodus, priemones;

- organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą kaip pagrindinę veiklą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

- sukurti ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymui pritaikytą ir ugdymąsi stimuliuojančią aplinką;

- siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę, sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, dokumentuoti, analizuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis;

- kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, mokytojais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais.

Rezultatai. Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą bei poreikius, užtikrinant lanksčias ugdymo(si) sąlygas, skatinamas vaiko galių auginimas ir padedama **vaikams tapti pasitikintiems, besirūpinantiems savimi ir kitais, jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabiliems, lanksčiai mąstantiems, kūrybingiems, sėkmingai besimokantiems.**

Programoje numatytos penkios ugdymo(si) sritys: Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu. Ugdymo(si) pasiekimai (žinios ir supratimas, gebėjimai, vertybinės nuostatos) suskirstyti į aštuoniolika pasiekimų sričių. Pasiekimų sričių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį – tai mažesnius ar didesnius pasiekimų žingsnius. Be to, užtikrinamas darnus visų pasiekimų plėtojimas, nors skirtingų ugdymosi sričių poveikis atskirų pasiekimų ūgčiai skirtingas.

4. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Lopšelio-darželio **ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla** (žr. 2 lentelė).

2 lentelė

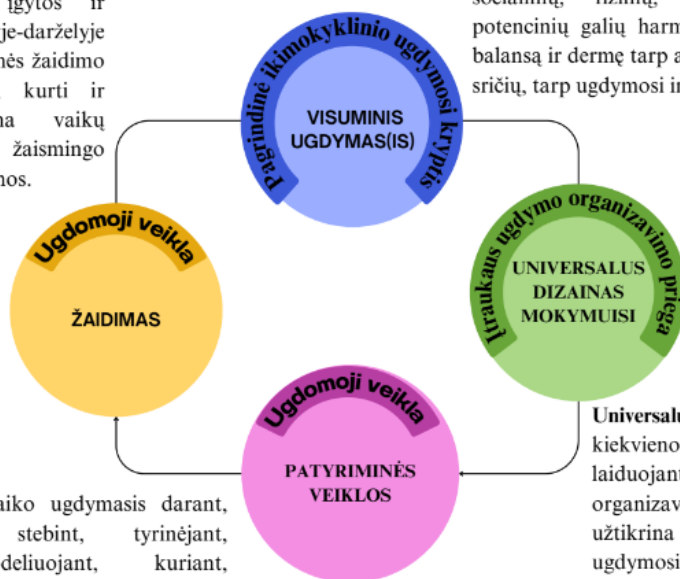
IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PAGRINDAS

Vaikų žaidimas yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios. Lopšelyje-darželyje plėtojama visos bendruomenės žaidimo kultūra, skatinanti žaisti, kurti ir bendradarbiauti. Siekiama vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovės bei darnos.

Patyriminės veiklos yra vaiko ugdymasis darant, veikiant: pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

Visuminis ugdymasis yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojamąsi, užtikrinant balansą ir dermę tarp atskirų ikimokyklinio ugdymo(si) sričių, tarp ugdymosi ir ugdymo procesų.

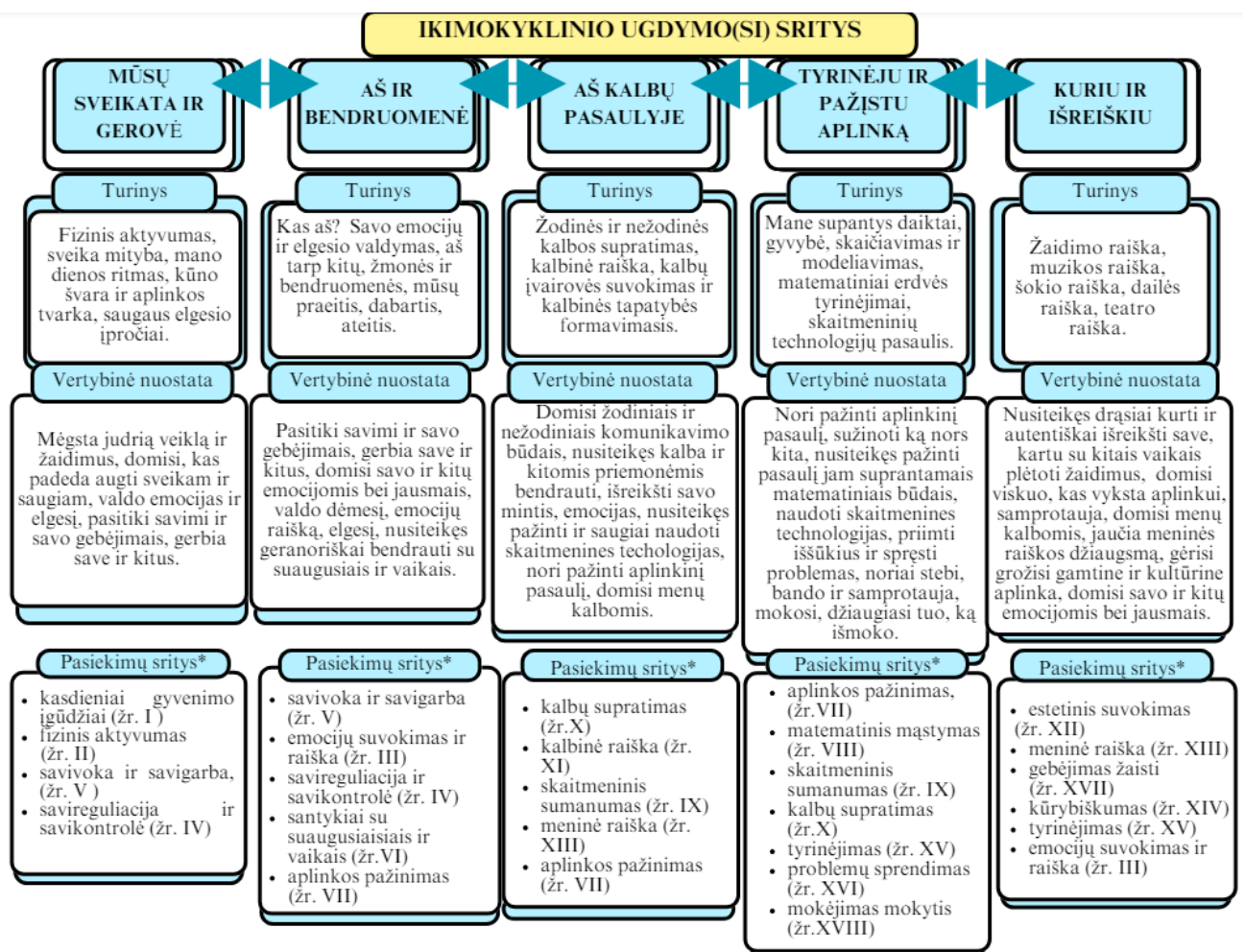
Universalus dizainas mokymuisi yra kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. Visavertę įtrauktį užtikrina prigimtinių kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kokybiškai įgyvendinamos esminės ugdymo(si) proceso kryptys.

Ugdymo turinys išdėstomas pagal penkias visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis (Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu), kuriose pateikti turinio aspektai, vaiko ugdymosi pasiekimų sritys su vertybinėmis nuostatomis ir esminiais gebėjimais (žr. 3 lentelė).

Vaikų, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo turinys formuojamas vadovaujantis lopšelio-darželio Ikimokyklinio ugdymo programa (ją pritaikant) ir atsižvelgiant į kiekvieno vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius, VGK ir PPT rekomendacijas ir tėvų (globėjų) lūkesčius.

3 lentelė

* Vaiko ugdymosi pasiekimų sričių vertybinių nuostatų ir esminių gebėjimų aprašymas:

I. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti domėtis, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Šios srities esminiai gebėjimai: esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos

tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.

II. Fizinis aktyvumas. Formuojama vertybinė nuostata noriai judėti, rinktis judrią veiklą ir žaidimus. Šios srities esminiai gebėjimai: tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.

III. Emocijų suvokimas ir raiška. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti domėtis savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Šios srities esminiai gebėjimai: atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.

IV. Savireguliacija ir savikontrolė. Formuojama vertybinė nuostata, skatinanti valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Šios srities esminiai gebėjimai: sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.

V. Savivoka ir savigarba. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti pasitikėti savimi ir savo gebėjimais, gerbti save ir kitus. Šios srities esminiai gebėjimai: pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.

VI. Santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Formuojama vertybinė nuostata, skatinanti geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Šios srities esminiai gebėjimai: pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

VII. Aplinkos pažinimas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugtis sužinojus ką nors nauja. Šios srities esminiai gebėjimai: pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.

VIII. Matematinis mąstymas. Formuojama vertybinė nuostata, skatinanti pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Šios srities esminiai gebėjimai: atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.

IX. Skaitmeninis sumanumas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Šios srities esminiai gebėjimai: geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.

X. Kalbų supratimas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti domėtis žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, išklaudyti ir suprasti kitą. Šios srities esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.

XI. Kalbinė raiška. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Šios srities esminiai gebėjimai: naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.

XII. Estetinis suvokimas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti domėtis, gėrėtis, grožėtis gamtine ir kultūrine aplinka. Šios srities esminiai gebėjimai: atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.

XIII. Meninė raiška. Vaikui formuojama vertybinė nuostata skatinanti, domėtis menų kalbomis, jausti meninės raiškos džiaugsmą. Šios srities esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.

XIV. Kūrybiškumas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata skatinanti, drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Šios srities esminiai gebėjimai: pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.

XV. Tyrinėjimas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata skatinanti, domėtis viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebėti, bandyti ir samprotauti. Šios srities esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

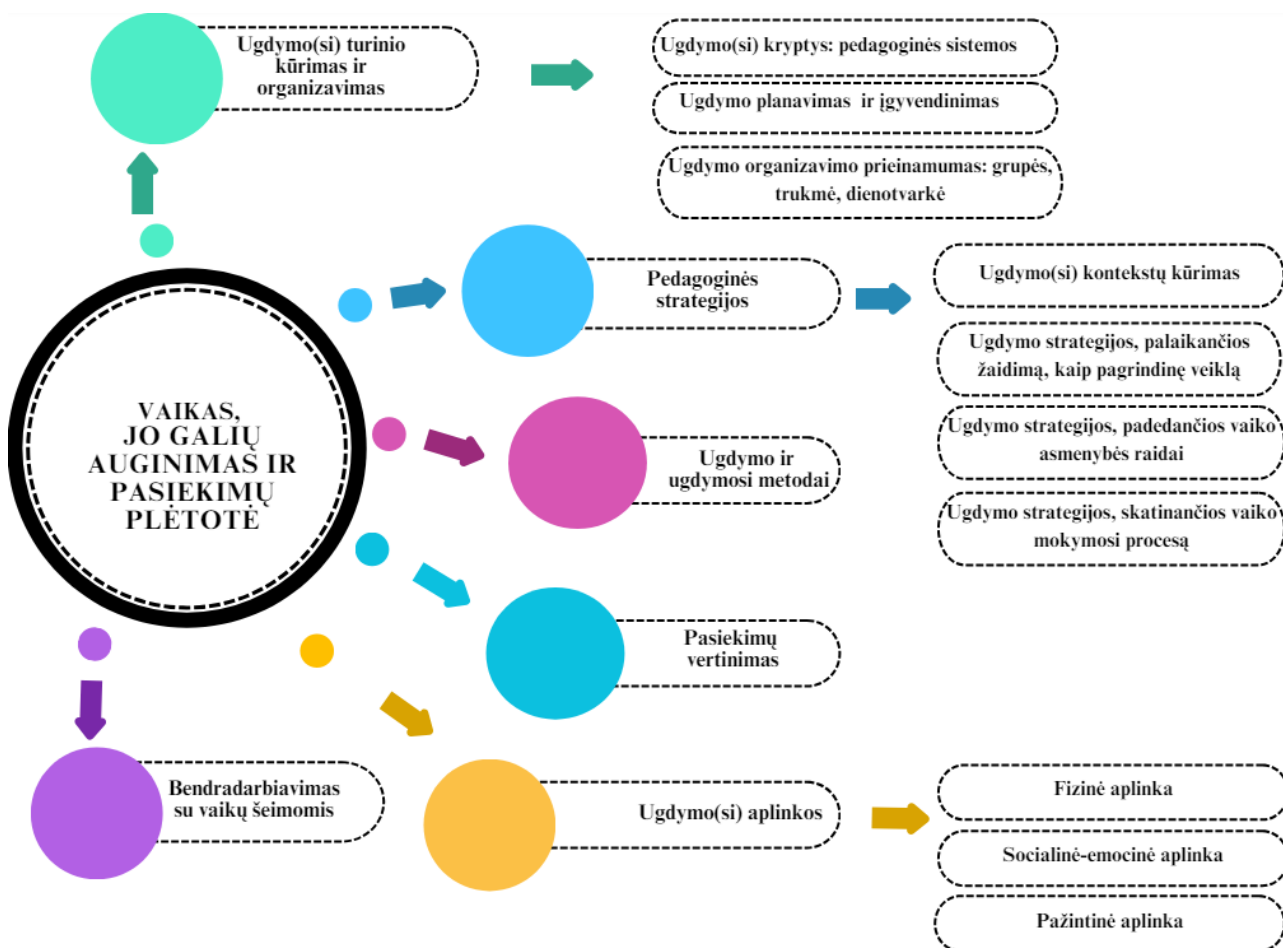
XVI. Problemų sprendimas. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti priimti iššūkius ir spręsti problemas. Šios srities esminiai gebėjimai: geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.

XVII. Gebėjimas žaisti. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kuriant vaikų žaidimo kultūrą. Šios srities esminiai gebėjimai: individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.

XVIII. Mokėjimas mokytis. Vaikui formuojama vertybinė nuostata, skatinanti noriai mokytis, džiaugtis tuo, ką išmoko. Šios srities esminiai gebėjimai: geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.

Ugdymo proceso centre yra vaikas: ugdymo procesas turi būti pritaikytas kiekvieno vaiko prigimtiniems galioms ir planuojamas atsižvelgiant į vaiko amžiaus tarpsnių ypatumus ir šeimos kontekstą (žr. 4 lentelė)

4 lentelė

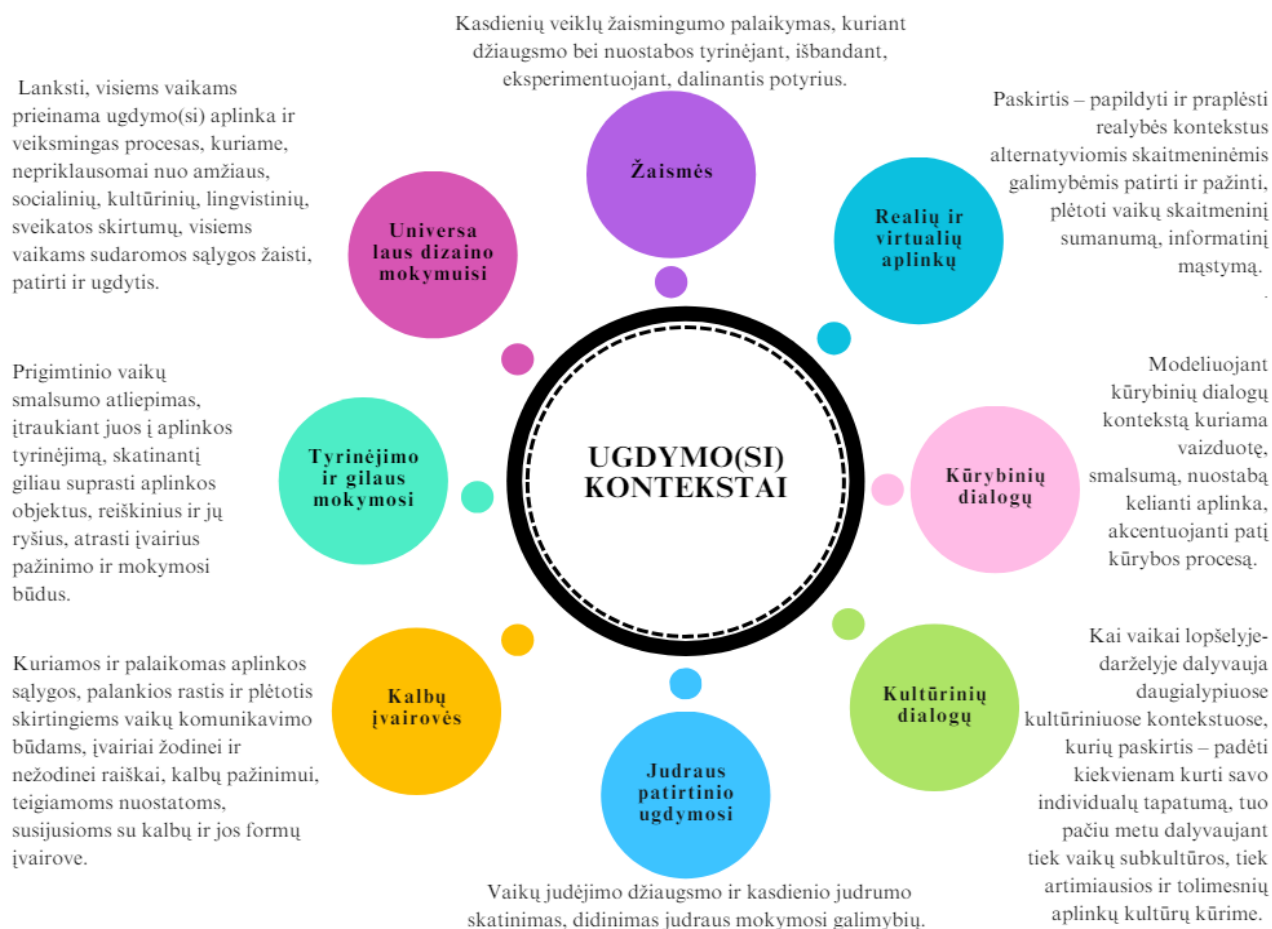
Mokytojas, reaguodamas į pažintines, emocines vaiko reikmes ir atsižvelgdamas į individualią vaiko raidą, **kuria aplinkoje ugdymo(si) kontekstus, taiko skirtingas**

(individualizuotas) ugdymo strategijas, padedančias vaiko asmenybinei raidai, palaikančias žaidimą, kaip pagrindinę vaiko veiklą bei skatinančias vaiko mokymosi procesą.

Vaikų ugdymas(is) vyksta lopšelio-darželio vidaus ir lauko aplinkose, taip pat aplinkose už mokyklos ribų (muziejai, bibliotekos ir kt.). Lopšelio-darželio aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys **ugdymo(si) kontekstai**, kurių bendrakūrėjai yra vaikai (žr. 5 lentelė).

Kuriant ugdymo(si) kontekstus, dėmesio centre yra vaikams aktuali, dėmesį patraukianti, skatinanti veikti, vaikų iniciatyvoms atvira, estetiškai patraukli aplinka bei vaikams sudaromos galimybės pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas, laiką, veikti vienam ar bendradarbiaujant, skirtingais būdais pristatyti veiklos rezultatus. Modeliuojant kontekstus, kuriamos įvairiapusės veiklos galimybės, modeliuojama dialoginė vaikų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų sąveika, numatomos galimos vaikų veiklos kliūtys ir ugdytojų susitarimai dėl kliūčių šalinimo. Be to, kuriant kontekstus, naudojamos esamos kultūrinės, socialinės ir gamtinės aplinkos, iš anksto tikslingai sumodeliuotos ugdymosi aplinkos ir ugdymosi situacijos, susikuriančios čia ir dabar. Aplinka keičiama, atsižvelgiant į vaikų gebėjimų ūgtį.

5 lentelė

Žaidimas yra pagrindinė ikimokyklinio amžiaus vaikų veikla, skatinanti vaiko socialinį, emocinį ir pažintinį ugdymąsi. Mokytojo taikomos **ugdymo strategijos, palaikančios žaidimą, kaip pagrindinę vaiko veiklą** užtikrina žaidimo įvairovę (pagal amžių, pomėgius, situaciją), nuolatinį vaikų žaidybinės veiklos judėjimą nuo paprastesnių link vis sudėtingesnių formų-nuo judėjimo, konstravimo, vaizduotės, stalo, naratyvinių iki ugdomųjų ir kompiuterinių žaidimų. **Ugdymo strategijos, susijusios su vaikų asmenybės raida**, grindžiamos nuoseklumo, laipsniškumo ir pastoliavimo principais. Mokytojo kiekvienas veiksmas įgyvendinamas nuosekliai nuo pradžios iki tol, kol vaikas savarankiškai atlieka vieną ar kitą veiklą. Pradedama nuo paprasčiausių veiklos formų, palaipsniui mokytojui siūlant sudėtingėjančias užduotis. Įgyvendinant pastoliavimo principą mokytojas nuolatos stebi, skatina ir drąsina vaikus imtis naujos veiklos, t. y. pradėjus veiklą, jis parodo, padeda, iš pradžių atlieka kartu su vaiku, palaipsniui suteikdamas vaikui daugiau savarankiškumo ir atsakomybės. **Ugdymo strategijos, skatinančios vaiko mokymosi procesą** turi derėti su vaiko ugdymosi strategijomis. Pasinaudodamas vaikų raidą atitinkančių veiklų ir priemonių įvairove, pasiūlydamas vaikų galias ir reikmes atitinkančias veiklas bei sukurdamas tyrinėjimo ir iššūkių situacijas, mokytojas sudaro sąlygas kaupti vaikų asmeninę patirtį, kuri leidžia jiems konstruoti naujas žinias, formuoti savo supratimą apie supantį pasaulį.

Siekiant programos tikslo ir uždavinių, taikomi į vaiką orientuoti atitinkantys vaikų amžių ir individualius poreikius **ugdymo ir ugdymosi metodai**: žaidimas (pagrindinė ikimokyklinio amžiaus vaikų veikla), spontaniška vaiko inicijuota veikla (aš pats), patirtinė vaiko veikla žaliosiose edukacinėse erdvėse, tyrinėjimų laboratorijose, kūrybinėse ateljė, atradimų stotelėse, pažinimo salose. Taikomi informatinio mąstymo, skaitmeninio raštingumo ir inžinierinių gebėjimų ugdymo metodai pagal Nacionalinės švietimo agentūros projektą „Inovacijos vaikų darželyje“, vaikų kūrybinė veikla, vaikų projektai, probleminių situacijų sprendimas, diskusijos, turizmo renginiai, vaiko veiklos įsivertinimas ir kt.

Vaikų tyrinėjimo, smalsumo, kritinio mąstymo, bendradarbiavimo ir kūrybiškumo skatinimui lopšelyje-darželyje yra taikomas STEAM ir STREAM ugdymas. STEAM ugdymas yra integralus, į kompleksinę tikrovės reiškinių pažinimą, pritaikymą ir problemų sprendimą kreipiantis vaikų gebėjimų ugdymas gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos (STEAM, angl. science, technology, engineering, arts, maths) kontekste. STREAM (angl. science, technology, reading, engineering, arts, maths) ugdyme yra integruojami gamtos mokslai, technologijos, skaitymas, inžinerija, menai ir matematika. STEAM ir STREAM ugdymas akcentuoja holistinį požiūrį į mokymąsi bei suteikia ikimokyklinio amžiaus vaikams būtinų įgūdžių reikalingų būsimai akademinėi ir asmeninei sėkmei.

Į lopšelio-darželio ir grupių veiklą integruojamas ekologijos ugdymo turinys (nuo 2022 m. įstaiga Lietuvos EKO mokyklų tinklo mokykla), grupėse taikomi vaikų gamtamokslinio ir ekologinio

raštingumo gebėjimų ugdymo metodai. Pagal Aktyvios mokyklos ir Sveikatą stiprinančios mokyklos statusus (šalies lygmeniu) visose grupėse organizuojamos vaikų fizinį aktyvumą skatinančios ir sveikatą stiprinančios veiklos, organizuojami fizinį aktyvumą skatinantys renginiai (akcijos, orientacinio sporto varžybos ir kt.). Į ugdymo(si) procesą integruojamos prevencinės, socialinių emocinių įgūdžių ugdymo programos („Kimochis“, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencinė programa ir kt.), tarptautinės eTwinning, eTwinning & ESEP, „Say hello to the World“ („Labas pasauli“) projektinės veiklos.

Specialiosios paskirties grupėse taikomas sensorinės integracijos modelis. Vaikams, turintiems didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius, organizuojamas individualiai suplanuotas ir pojūčiais grįstas ugdymas („Sensorinė „dieta“), užtikrinamos sensorinius poreikius atitinkančios veiklos, žaidimai ir kita patirtinė veikla.

5. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pasiekimai – tai žinios ir supratimas, gebėjimai, vertybinės nuostatos, kurie įgyjami vaikui dalyvaujant įvairiose ugdymosi aplinkose.

Atliekant vaikų vertinimą vadovaujamosi nuostatomis, kad kiekvieno vaiko pažanga priklauso nuo jo individualių galių ir ugdytojų profesionalumo, vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės.

Ugdymo turinys išdėstomas pagal penkias visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis (Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu), **kuriose pateikti turinio aspektai, vaiko ugdymosi pasiekimų sritys su vertybinėmis nuostatomis ir esminiais gebėjimais** (žr. 3 lentelė).

Vaikų pasiekimai vertinami pagal penkias ugdymosi sritis (Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu). Kiekvienoje ugdymosi srityje yra išskirtos pasiekimų sritys su atitinkamai pasiekimų sričiai aprašytais ugdymosi srities pasiekimais pagal žingsnius ir amžių (pavyzdys pateikiamas 6 lentelėje), kurie vertinami spalvomis: žalia – susiformavę, pasiekti gebėjimai („padaryta pažanga“, „kalbos ir kt. sutrikimas pašalintas“), geltona – besiformuojantys gebėjimai („iš dalies padaryta pažanga“, „kalbos ir kt. sutrikimas iš dalies pašalintas“), raudona – nesusiformavę gebėjimai („nepadaryta pažanga“, „kalbos ir kt. sutrikimas nepašalintas“). Vaikų ugdymosi pasiekimų žingsnių siejimas su amžiumi yra sąlyginis.

SRITIS - AŠ IR BENDRUOMENĖ

Pasiekimų sritis	Ugdymosi srities pasiekimai	Vaiko amžius	Pasiekimų žingsniai
Savireguliacija ir kontrolė	Trumpam sutelkia dėmesį į suaugusįjį, prie kurio yra prisirišęs, tapatinasi su jo veido išraiška, balso intonacijomis.	0-3	1
	Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs, pavargęs nusiramina suaugusiojo kalbinamas, glaudžiamas, maitinamas, migdomas. Pats ieško nusiramimo: apsikabina minkštą žaislą, kviečia jam artimą suaugusįjį, ropščiasi ant kelių.	0-3	2
	Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	0-3	3
Savivoka ir savigarba	Reaguoja į artimų žmonių rodomą dėmesį ir akių kontaktą, veido išraišką, balsu, gestais palaiko su jais ryšį. Teigiamai reaguoja į artimoje aplinkoje įprastus žaidimus, daineles gimtąja ir kitomis kalbomis.	0-3	1
	Rodo prierašumą prie tėvų, pasitikėjimą juo besirūpinančiais suaugusiais grupėje. Domisi kitais vaikais. Trumpam sutelkia dėmesį ir įsitraukia į etnokultūrinius žaidimus, kalendorines šventes, renginius, klausosi tautosakos kūrinių.	0-3	2
	Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	0-3	3
Emocijų suvokimas ir raiška	Mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką (šypsosi, jei juokiasi kitas; nusimena, jei kitas verkia).	0-3	1
	Džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį reiškia skirtingu intensyvumu; būdinga greita nuotaikų kaita. Reaguoja į kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas.	0-3	2
	Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdes).	0-3	3
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais	Atpažįsta ir džiaugiasi pamatęs juo besirūpinantį suaugusįjį, mėgsta apkabimus, įsitraukia į bendravimą, kasdienę rutiną ir žaidimus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus.	0-3	1

	Žvilgsniu, mimika, balsu, gestais inicijuoja bendravimą su suaugusiuoju ar vaiku, parodo, kuo domisi. Seka suaugusiojo žvilgsnį, veido mimiką, gestus, žodžius, aptikdamas jo rodomus aplinkos objektus bei reiškinius, dalindamasis emocijomis ir nuostaba.		
	Akivaizdžiai parodo prierašumą juo besirūpinančiam suaugusiajam. Skiria nepažįstamus žmones nuo juo besirūpinančio suaugusiojo. Stengiasi patraukti kitų vaikų dėmesį šypsena, balsu, judesiais, geranoriškais veiksmais. Stebi ir mėgdžioja suaugusiojo veido išraišką, žodžius, veiksmus; kartoja savo veiksmus, kurie sulaukia suaugusiojo palaikymo; vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, prireikus kreipiasi į jį pagalbos; pats inicijuoja bendravimą su suaugusiuoju. Mėgsta žaisti greta kito vaiko, stebi, kaip šis mėgdžioja jo kalbėjimą, judesius, veiksmus, ir pats jį mėgdžioja.	0-3	2
	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamas bendrai.	0-3	3
Aplinkos pažinimas	Veido išraiška, mimika, gestais, garsais reaguoja į artimiausioje aplinkoje esančius žmones ir daiktus.	0-3	1
	Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi namų ir grupės aplinkoje. Pažįsta ir pavadina kai kuriuos žmones, jų veiksmus, aplinkoje esančius daiktus, jų atvaizdus. Žino kai kurių buitinių (šukos, šaukštas) ir kultūrinių (būgnai, knyga) daiktų paskirtį ir jais naudojasi.	0-3	2
	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai).	0-3	3

Vertinimo procese dalyvauja mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai, vaikai, tėvai (globėjai).

Grupės mokytojas, pagalbos mokiniui specialistas ir kiti specialistai, planuodami ugdymo procesą, planuoja ir vertinimą, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, galias, realius gebėjimus ir jam keliamus individualius ugdymo(si) uždavinius. Be to, derinami vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčiai dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Apie vaikų ugdymosi pasiekimus sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų. Mokytojas, pagalbos mokiniui specialistas nuolatos teikia vaiką motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį grįžtamąjį ryšį. Su vaikais pasidžiaugiama veikla, aptariamas veiklos procesas ir rezultatai, vaikai mokosi patys įsivertinti savo veiklos patirtis ir rezultatus. Mokytojai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą, renka reikšmingus vaikų ugdymosi proceso ir pasiekimų įrodymus (stebėjimo medžiaga, nuotraukas, vaizdo, garso įrašus ir kt.), analizuoja vaikų ugdymosi pažangą, lygina ankstesnius vaiko pasiekimus su esamais. Taikomi šie vaiko pasiekimų **vertinimo būdai ir metodai**: vaiko veiklos ir elgesio stebėjimas, pokalbiai su vaiko tėvais (globėjais), individualių vaiko poreikių aprašai, vaiko veiklos analizė, vaiko kūrybinių užduočių, darbelių (įsi)vertinimas, analizė, vaiko atliktų darbų rinkinys, jų analizė, vaiko veiklos nuotraukos, vaizdo įrašai ir kt.

Lopšelyje-darželyje **kiekvienam vaikui yra sudaromas segtuvas-pasiekimų ir pažangos aplankas**, kuriame kaupiami vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo dokumentai nuo pirmos lankymo dienos. Šį aplanką sudaro žinios apie vaiką, tėvų (globėjų) lūkesčiai, vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo formos, vaikų kūrybiniai darbeliai ir kt. Vaikui baigus ikimokyklinio ugdymo programą, „Vaiko pasiekimų aplankas“ perduodamas vaiką ugdančiam priešmokyklinio ugdymo mokytojui.

Vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius pasiekimų vertinimas. Pirminį vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius vertinimą atlieka VGK ar PPT (jeigu vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadas).

Specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų ugdymas planuojamas ir pasiekimų vertinimas vykdomas pagal Vaiko gerovės komisijos ir(ar) PPT siūlomą ugdymo(si) programą (bendrąją, pritaikytą ar individualią). Vaikams, kurie ugdomi pagal pritaikytą ar individualią ugdymo(si) programą, švietimo pagalbos mokiniui ir kiti specialistai bendradarbiaudami su tėvais (globėjais), sudaro individualias švietimo pagalbos programas ir atlieka vertinimą spalvomis du kartus mokslo metuose.

Ugdymosi tęstinumas. Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo programos su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa dermę bei tęstinumą užtikrina svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si). Siekiant nuosekliai pereiti iš vienos ugdymo programos į kitą, garantuojant kryptingą jos tęstinumą, numatomas vaikų ugdymo(si) rezultatų tęstinumas – tikslų, uždavinių, plėtojamų ugdymo(si) ir pasiekimų sričių, suderinamumas (pačių svarbiausių gebėjimų plėtojimas ikimokykliniame ir

priešmokykliniame amžiuje, palaipsniui augantis jų sudėtingumas, pereinant iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą).

Lopšelyje-darželyje vaikus pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdo tie patys mokytojai. Todėl nuoseklus, tęstinis vaiko ugdymas(is) padeda vaikui sėkmingiau įgyti gebėjimus, žinias bei supratimą, nuostatas. Be to, lopšelyje-darželyje ikimokyklinio ugdymo mokytojai ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai drauge aptaria atnaujinamų įstaigos ikimokyklinio ugdymo programų tikslus, uždavinius, rezultatus, ugdymo turinį, metodus bei būdus, ugdymosi aplinką, įvertina, ar visa tai prieinama vaikams ar padeda nuosekliai siekti numatytų ugdymo(si) tikslų, diskutuoja dėl vaikų ugdymo(si) poreikių, vaikų ugdymo(si) kokybės, tėvų lūkesčių.